

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3844

Vragen van het lid **Haverkamp** (CDA) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *het artikel «Afghaanse man mag volgens wet vrouw uithongeren»*. (Ingezonden 17 augustus 2009)

1
Bent u bekend met het artikel «Afghaanse man mag volgens wet vrouw uithongeren»?¹

2
Kunt u bevestigen dat president Karzai zijn goedkeuring heeft gegeven aan een wet die mannen het «recht» geeft om de vrouw eten te onthouden als zij de seksuele wensen van de man niet vervult en tevens het onmogelijk maakt voor moeders om de voogdij over kinderen te krijgen? Zo ja, hoe verhoudt deze goedkeuring zich tot de eerder door Karzai gedane belofte de positie van de vrouw in Afghanistan te verbeteren en de deelname van vrouwen, op gelijke voet met mannen, aan het politieke, sociale, economische en culturele leven van Afghanistan zeker te stellen?²

3
Deelt u de mening dat een dergelijke wet niet in lijn is met hetgeen wij pogen te bereiken op het gebied van vrouwenrechten in Afghanistan? Zo nee, op welke manier draagt deze wet bij aan die doelstelling? Zo ja, welke stappen heeft u gezet en gaat u zetten

om er voor te zorgen dat vrouwen niet langer als tweederangsburgers worden beschouwd?

4
Worden er op dit moment door de Nederlandse overheid projecten gefinancierd om de positie van meisjes en vrouwen in de Afghaanse samenleving te versterken? Zo ja, welke en kunt u uiteenzetten wat uw appreciatie hiervan is?

¹ de Volkskrant, 14 augustus 2009.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 2378.

Antwoord

Antwoord van de ministers **Verhagen** (Buitenlandse Zaken) en **Koenders** (Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 14 september 2009)

1
Ja.

2
De sjiitische religieuze leider, Ayatollah Mohseni, die de steun geniet van een groep religieuze sjiitische leiders in het Lagerhuis, heeft opgeroepen tot deze wet. De wet heeft betrekking op de sjiitische gemeenschap in Afghanistan die ongeveer 10 – 15% van de bevolking uitmaakt. President Karzai heeft de wet op 19 juli jl. bij decreet ondertekend en op 27 juli jl. heeft het ministerie van Justitie, zonder daar enige ruchtbaarheid aan te geven, de wet laten publiceren in het Afghaanse

staatsblad. Er bestaat evenwel nog onduidelijkheid over het wetgevingsproces en de inhoud van de wet.

Volgens de Afghaanse grondwet is na ondertekening van een dergelijk decreet de president gehouden de wet binnen 30 dagen na de eerste parlementaire zitting, aan het parlement voor te leggen. Dat heeft op zijn beurt de mogelijkheid de wet aan te passen, in te trekken dan wel goed te keuren conform artikel 90 van de grondwet. Naar verluidt heeft het ministerie van Justitie de wet op 17 augustus naar het parlement gezonden.

De wet is, ondanks aanpassingen die onder druk van de internationale gemeenschap in een eerder stadium zijn doorgevoerd, evenwel nog steeds op een aantal punten in strijd met internationale verdragsverplichtingen van Afghanistan, met name op het gebied van de rechten van vrouwen en kinderen, zoals het VN Vrouwenverdrag (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, CEDAW) en VN Kinderrechtenverdrag (Convention on Rights of the Child, CRC). Deze wet strookt hierdoor vooralsnog ook niet met het *National Action Plan for the Women of Afghanistan* (NAPWA), aangenomen in mei 2008.

3
Ja, een dergelijke wet is niet in lijn met hetgeen Nederland poogt te bereiken op het gebied van

vrouwenrechten in Afghanistan. Zoals bekend hecht de Nederlandse regering groot belang aan respect voor en bescherming van de rechten van de mens, waaronder vrouwenrechten. Het uitgangspunt daarbij is dat mensenrechten voor iedereen, altijd en overal gelden. Daarmee mag niet worden gemarchandeerd, niet in het kader van culturele of religieuze verschillen, niet in de strijd tegen het terrorisme, en ook niet in het belang van de binnenlandse veiligheid. De ontwikkelingen rond deze wet worden nauwgezet gevolgd door de ambassade in Kaboel, in samenwerking met internationale partners, waaronder de EU lidstaten onder leiding van het Zweedse EU-voorzitterschap en de Verenigde Naties. Nederland spreekt de Afghaanse regering regelmatig aan op de noodzaak de mensenrechtensituatie in het algemeen en de positie van vrouwen in het bijzonder te verbeteren. Aan de vooravond van de Afghanistanconferentie in Den Haag (eind maart 2009) heeft Minister-president Balkenende in zijn gesprek met President Karzai eens te meer het belang van naleving van de internationale mensenrechtenverplichtingen door Afghanistan benadrukt. Op 4 april jl. heb ik voorts de Afghaanse minister van Buitenlandse Zaken Spanta op de wet aangesproken. Op 13 augustus werd de internationale gemeenschap geïnformeerd over publicatie van de wet. Op 16 augustus jl. vond op Nederlands initiatief een bijeenkomst met internationale partners in Kaboel plaats om de precieze strekking van de wet en verdere goedkeuringsprocedure te bespreken. Vervolgens heeft het EU voorzitterschap namens de EU lidstaten en Noorwegen een brief aan president Karzai gestuurd, waarin de zorgen van de EU, zoals hierboven uiteengezet, aan de president worden meegedeeld. De brief roept de Afghaanse regering op de wet in lijn te brengen met relevante internationale verdragen en de eigen Afghaanse grondwet. Ook de NAVO heeft haar zorgen omtrent deze wet schriftelijk aan president Karzai overgebracht. Tevens heb ik tezamen met collega Koenders ook publiekelijk de zorgen en teleurstelling namens het

Nederlandse kabinet hieromtrent geuit.

Nederland zal, samen met zijn partners, blijven aandringen op het opschorten dan wel aanpassen van deze wet.

4

Nederland besteedt – in lijn met de Afghaanse Ontwikkelingsstrategie (Afghanistan National Development Strategy ANDS) – in alle sectoren aandacht aan de positie van vrouwen en meisjes. Voorbeelden daarvan zijn: faciliteren van meisjesonderwijs, het opleiden van onderwijzeressen, reserveren van plaatsen voor vrouwen in het beurzinnenprogramma, opleiding van wijkkraamverpleegsters en vroedvrouwen, de bouw van de vrouwenvleugel in het ziekenhuis van Tarin Kowt en tuinbouw- en economische activiteiten gericht op vrouwen.

Ook ondersteunt Nederland de politieke en publieke dialoog ter verbetering van de positie van vrouwen en meisjes in Afghanistan, bij voorkeur in de regio zelf, door bijvoorbeeld financiële bijdragen aan bijeenkomsten of andersoortige activiteiten georganiseerd door Afghaanse vrouwenorganisaties. Dit gebeurt ook door middel van financiële ondersteuning van ontwikkelingsprogramma's, zoals dat van de VN vrouwenorganisatie UNIFEM, dat ondermeer gericht is op het tegengaan van geweld tegen vrouwen en deelname van vrouwen aan het publieke domein bevordert door het aanpassen van Afghaanse regeringsbeleid en wetgeving. Daarnaast ondersteunt Nederland een project van de Asia Foundation dat een betere toegang van vrouwen tot rechtspraak nastreeft. Ook heeft Nederland kort geleden samen met Noorwegen en Denemarken een financiële bijdrage gegeven aan een project waarbij UNIFEM het Afghaanse ministerie van Buitenlandse Zaken assisteert bij het zogenaamde CEDAW proces. Dit project ondersteunt de Afghaanse regering bij het presenteren van een CEDAW rapport in 2010 en het naleven van internationale verplichtingen op het gebied van vrouwenrechten.